

Wrocław, dnia 18 listopada 2009 r.

**Pan
Franciszek Pistelok
Dyrektor
Regionalnego Zarządu
Gospodarki Wodnej
w Gliwicach**

I/09/003
LWR-4114-02/2009

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

*(ujednolicony tekst wystąpienia pokontrolnego uwzględniający zmiany wprowadzone uchwałą Komisji
Odwoławczej Najwyższej Izby Kontroli Delegatury we Wrocławiu
z dnia 15 grudnia 2009 r.)*

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, zwanej dalej „ustawą o NIK”¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu skontrolowała Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach zwany dalej „RZGW” w zakresie realizacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry w latach 2007 i 2008 zwanego dalej „Projektem”.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 25 września 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Dyrektorowi RZGW niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia realizację Projektu w latach 2007-2008. Ocenę tę uzasadniają oceny częściowe zaprezentowane w dalszej części wystąpienia.

1. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia stopień zaawansowania wykupu nieruchomości w ramach Projektu w latach 2007-2008. Z braku środków finansowych na realizację przedmiotowego przedsięwzięcia w 2007 r. i pierwszym kwartale 2008 r. wykupiono w badanym okresie jedynie 14 gospodarstw domowych (tylko jedno

¹ Dz. U. z 2007 r. nr 231 poz. 1701 ze zm.

w 2007 r.), tj. 8% wszystkich gospodarstw domowych planowanych do wykupienia pod potrzeby budowy Zbiornika Racibórz Dolny oraz 1 budynek użyteczności publicznej, tj. odpowiednio 9% wszystkich budynków użyteczności publicznej. Do wykupu pozostało jeszcze - według stanu na koniec 2008 r.- 52,3% gospodarstw domowych i 81,2% budynków i obiektów użyteczności publicznej. RZGW Gliwice wprowadził już w 2007 r. wielokrotnie, choć bezskutecznie wnioskował o te środki, które były dostępne od 9 lipca 2007 r. w ramach zawartej w dniu 11 maja 2007 r. umowy pomiędzy Rzeczpospolitą Polską oraz Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju (Projekt Ochrony Przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry) zwanej w dalszej części „Umową Pożyczki”. Pierwsze środki pożyczkowe wpłynęły dopiero 25 kwietnia 2008 r. Brak środków ograniczał negocjacje i w ocenie Kontrolowanego podważył jego wiarygodność w relacjach z właścicielami nieruchomości. Zobowiązania wymagalne na koniec 2007 r., których RZGW Gliwice nie mogło uregulować z powodu braku środków, wynosiły 155,0 tys. zł. Za pozytywny należy uznać fakt, że kontrahenci RZGW nie wystąpili z roszczeniami odsetkowymi.

2. W 2008 r. nie wykonano ustalonego pod koniec lutego tegoż roku planu wydatków w ramach Projektu. Z planowanych 19.000 tys. zł wydatkowano 13.851,5 tys. zł, tj. 72,9 % środków. W ramach ww. środków, kwota 13.761,5 tys. zł wydatkowana była jednak niezgodnie z zapisami Załącznika Nr 1 do Umowy Pożyczki, gdyż nie zachowano określonych w umowie proporcji dotyczących współudziału środków towarzyszących, tj. w komponencie A2 – 45%; A3- 51% i w 100% pokrywano wydatki środkami z Banku Światowego. W planie finansowym RZGW Gliwice nie zostały zapewnione środki towarzyszące, mimo, iż jednostka wielokrotnie wskazywała na potrzeby finansowe w ramach Projektu. Jak wyjaśnił Dyrektor RZGW środków nie zapewniono cyt. (...) *z powodu ich niedostępności, wynikającej ze zbudowania oszczędnego budżetu państwa na 2008 r.* Wysokość środków towarzyszących jakie powinny zostać zabezpieczone w odniesieniu do kwot wydanych w kontrolowanym okresie to 6.179,3 tys. zł. Ponadto z powodu braku dostępności środków z Banku Światowego, RZGW Gliwice wydatkowało w 2007 r., nie zachowując proporcji określonych w Umowie Pożyczki, środki budżetowe w ramach komponentu A2 w wysokości 100%, w łącznej kwocie 504,4 tys. zł.

3. W ocenie NIK Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach, niezgodnie z zapisami zawartej Umowy Pożyczki, zlecił w 2007 r. Politechnice Warszawskiej opracowanie opinii specjalistycznej do projektu budowlanego zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz oraz w 2008 r. Biuru Inwestorskiemu Janusz Rybka opracowanie materiałów przetargowych. W obu przypadkach nie zostały zachowane procedury Banku Światowego, wskazane

w Umowie Pożyczki. Za opracowanie opinii specjalistycznej zapłacono 144 tys. zł (ze środków Banku Światowego - 72 tys. zł), za opracowanie materiałów przetargowych - 36,9 tys. zł (ze środków Banku Światowego - 18,1 tys. zł). Wydatki sfinansowane ze środków Banku Światowego do dnia zakończenia kontroli nie zostały rozliczone.

4. RZGW Gliwice nieterminowo wypłacało właścicielom nieruchomości odszkodowania z tytułu wywłaszczenia z terenu, na którym realizowany będzie Projekt. Wynikało to z braku środków finansowych w 2007 r. i na początku 2008 r. Ponadto tylko jedno na sześć odszkodowań wypłaconych nieterminowo było waloryzowane, pomimo iż w wydanych przez organ wywłaszczający decyzjach zawarty został taki obowiązek. Wartość wypłaconych nieterminowo odszkodowań wynosiła 151,2 tys. zł. Nie wypłacono wywłaszczonym właścicielom nieruchomości kwoty 1,4 tys. zł opłat waloryzacyjnych.

W zakresie pozostałych badanych wydatków NIK nie wnosi zastrzeżeń. Funkcję Dyrektora RZGW Gliwice w kontrolowanym okresie sprawował Franciszek Pistelok.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Wypłacenie waloryzacji odszkodowań wywłaszczeniowych osobom do tego uprawnionym.
2. Rozliczenie nieprawidłowo wydatkowanych środków w kwocie 90,1 tys. zł wraz z odsetkami.
3. Planowanie wydatków w ramach projektu w taki sposób, aby minimalizować konieczność pobierania nadmiernych środków.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Dyrektorowi RZGW prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury we Wrocławiu, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK o sposobie ich rozpatrzenia.